

В. В. КОВАЛЕНКО

Одеський національний економічний університет

ORCID: 0000-0003-2783-186X

О. С. СЕРГЄЄВА

Одеський національний економічний університет

ORCID: 0000-0002-5523-3894

ОБЛІКОВА СТАВКА ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ

Головною задачею ЦБ країн світу є розробка монетарної політики та реалізація заходів щодо стримування рівня інфляції, результатом чого є підтримка рівня стійкості національної валюти. Облікова ставка є інструментом регулювання рівня інфляції ЦБ країн світу, яка впливає на координацію рівня депозитних та кредитних ставок та прямо впливають на результативність діяльності банків. Визначення рівня та характеру змін облікової ставки в країні залежить від тенденцій економічного процвітання, стану монетарної та фіскальної політик. Для підтримки реального сектора економіки звичайною практикою є те, що ЦБ країн світу встановлюють облікову ставку на декілька порядків нижче чим рівень інфляції, з метою підтримки реального сектора економіки. У статті досліджено, що наприкінці 2019 року країни світу зіткнулися з техногенною катастрофою пандемією COVID-19, що дуже сильно вплинуло як на економіку країн, так на їх соціальну сферу. Результати цієї кризи принесли скорочення чи в загальні зупинку виробництва та як слід зниження доходів чи безробіття в багатьох країнах світу, що безумовно привело до зниження таких макроекономічного показника як ВВП та прояв зростання інфляційного навантаження на купівельну спроможність валют. Активна фаза впливу пандемії COVID-19 торкнулась країн світу з березня 2020 р, отже за цей період, для підтримки бізнесу, Центральні банки, хоча один раз, но змінювали свою облікову ставку. Слід зазначити, що Центральні банки (G20) в цей період грамотна відреагували та знизили облікові ставки. Впровадження зваженої грошово-кредитної політики центральних банків країн світу, вдається завдяки ключовим ставкам регулювати та стримувати баланс рівня інфляції та як слід уникати процесів дефляції та для зростання ВВП утримувати рівень інфляції в помірному обсязі в межах від 3% до 5%. Отже, при дотриманні зваженої монетарної політики ЦБ країн світу через ключову ставку, можуть регулювати пропозицію щодо кредитування тим самим даючи розвитку економіки країн.

Ключові слова: облікова ставка, Центральні банки, монетарна політика, реальний сектор, ризик.

V. V. KOVALENKO

Odesa National University of Economics

ORCID: 0000-0003-2783-186X

O. S. SERGEEVA

Odesa National University of Economics

ORCID: 0000-0002-5523-3894

DISCOUNT RATE AS TOOL FOR REGULATING INFLATION UNDER UNCERTAINTY UNDER UNCERTAINTY AND RISK

The main task of the Central Banks of the world countries is developing monetary policy and implementing measures to control the level of inflation the result of which is the maintenance of the national currency stability level. The discount rate is a tool which Central Banks of the world use for regulating the inflation level which affects the coordination of the level of deposit and credit rates which influence the banks performances. Determining the level and nature of changes in the discount rate in the country depends on the trends of economic prosperity, the state of monetary and fiscal policies. In order to support the real sector of the economy, the Central banks of the world set the discount rate lower than the inflation rate. The article proves that at the end of 2019, the countries of the world faced a man-made catastrophe – the COVID-19 pandemic which greatly affected both the economies and social spheres of the countries. This crisis resulted in the reduction or general a stoppage of production and, therefore, a decrease in income or unemployment in many countries of the world which definitely led to a decrease in such macroeconomic indicators as GDP and the manifestation of an increase in the inflationary burden on the currencies purchasing power. The active phase of the impact of the COVID-19 pandemic has affected the countries of the world since March 2020, so during this period, in order to support business, 72 Central banks, at least once, changed their discount rate. It should be mentioned that the Central Banks (G20) during this period reacted competently and lowered the discount rates. The introduced balanced monetary policy of the Central banks of the world countries makes it possible to regulate and restrain the balance of the inflation level and, as a result, to avoid deflation processes and to keep the inflation level in a moderate range from 3% to 5% for GDP growth. Therefore, in compliance with the balanced monetary policy of the Central Banks of the world through the key rate, they can regulate the supply of credit, thus enabling the development of the countries' economies.

Key words: accounting rate, Central banks, monetary policy, real sector, risk.

Постановка проблеми

В умовах політичних та економічних криз, таке економічне явище як інфляція має прямий вплив на результативність діяльності банків. Тому, зважена монетарна політика Національного банку України виконує регулятивну роль щодо усіх економічних процесів в країні.

Проблема регулювання інфляції посідає провідне місце у теорії та практиці реалізації стратегії вітчизняної монетарної політики, оскільки показники і соціальні наслідки інфляції відіграють значну роль в оцінці економічного стану держави. Актуальність даного питання посилюється і тим, що з переходом на монетарний режим інфляційного таргетування проблемною сферою досліджень залишається визначення структурних компонентів індикатора, який покладено в основу зазначеного режиму; вибір інструментів за допомогою яких можливо найдієвіше впливати на рівень інфляції.

Тому, головним завданням Центральних банків є розробка ефективної композиції монетарної політики у своїй країні та реалізація заходів щодо стримування рівня інфляції, результатом чого є підтримка рівня стійкості національної валюти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виходячи із сутності представленого дослідження, наукові доробки розглянемо за двома напрямками.

По-перше, це наукові напрацювання, які присвячені саме феномену «інфляція». У цьому аспекті заслуговують наукові праці Т. Черкашиної [1], Л. Зомчак, Л. М. [2], Шелудька С. А. [3], Ю. Заволоки [4], С. Міщенко [5].

По-друге, це наукові доробки, які пов'язані з використанням монетарних інструментів для регулювання інфляції, зокрема облікової ставки. Серед них слід виокреми праці П. Нікіфорова [6], О. Дзюблюка [7], О. Шарова [8], Ю. Заволоки, Т. Трубнік [9] та багатьох інших.

Проте, сьогодні засвідчує, що приборкання інфляції в Україні вимагає вибору такого інструменту монетарної політики, який би надав можливість урегулювати інфляційні сплески. Виходячи з того, що на наш погляд саме облікова ставка є найбільш дієвим інструментом монетарної політики, тому ми намагаємося це довести.

Формулювання мети дослідження

З огляду на вищевказане, ціль нашого дослідження – з'ясувати специфіку використання інструментів монетарної політики НБУ та визначити той інструмент, який є дієвим у сьогоднішні для урегулювання інфляційних процесів в умовах дії воєнного стану в Україні.

Викладення основного матеріалу дослідження

Інфляційні процеси викликають спад економічного розвитку, що супроводжується структурною деформацією економічних відносин, гостротою дисбалансу платіжних відносин, зниженням темпів виробництва, порушенням закону руху грошових потоків, стрімким зростанням цін, зниженням життєвого рівня населення і знеціненням національної грошової одиниці. Україна переживає період високих темпів розвитку інфляції, що зумовлено реаліями сучасного розвитку економіки України, який спотворений військовою агресією з боку РФ. Як зазначає О. Шаров, «...війна проти України створила зовсім нову ситуацію, яка поставила перед дилемою навіть Європейський центральний банк. У передвоєнний період ЄС було досягнуто консенсусу щодо стратегії зростання, яка базувалася на «зеленій економіці», цифровій трансформації та промисловій політиці, що давала відповідь на нові геополітичні та технологічні виклики конкурентів, а також реформування податкової системи. Проте, війна зламала ці плани, руйнуючи «ланцюжки постачання» та створюючи загрози фінансової стабільності» [8, с. 179].

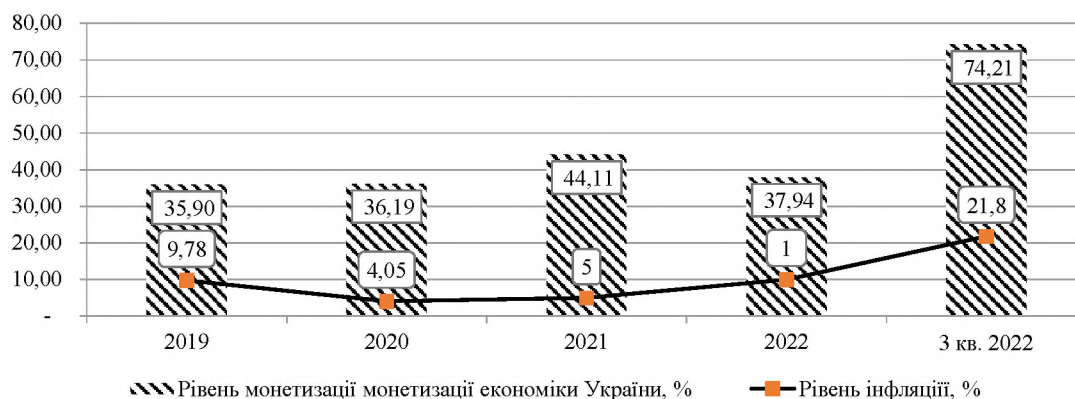
С. Шелудько, при вивченні природи інфляції, чинники, які її утворюють поділяє на монетарні та немонетарні. До групи чинників монетарного походження відносить: необґрунтовану грошово-кредитну емісію; високу волатильність валютного курсу; пасивне сальдо публічних фінансів. До немонетарних чинників включено: зростання витрат виробництво; зростання сукупного попиту, не пов'язаного зі збільшенням грошової маси; структурні зрушення в сукупному попиті у бік товарів з атиповим ціноутворенням; монополізація ринків товарів і послуг [3, с. 63]. Власне, автор доводить у своєму дослідженні, що саме немонетарні чинники породжують інфляцію, а вплив об'єктивних монетарних чинників на інфляційну динаміку ставить під сумнів.

Ми повертаємося до питання, який механізм та інструмент монетарної політики слід використовувати у теперішній час. Національний банк України, з метою урегулювання інфляції запровадив режим інфляційного таргетування.

Так, у науковій праці О. Дзюблюка відзначено, що для утримання режиму інфляційного таргетування необхідні обов'язкові передумови, зокрема вплив таких загальних чинників, як: наявність дієвих каналів трансмісії грошово-кредитної політики – кредитного, валютного, процентного, цін активів, очікувань, що визначає саму можливість впливу центрального банку на економіку засобами монетарного регулювання; достатні темпи економічного зростання і наявність розвинутих ринкових інститутів, що дозволяє центральному банку зосередитись на досягненні інфляційного таргета і відмовитись від інших цілей монетарної політики; ефективні бюджетно-податкові механізми, що за умов стійкого економічного зростання, забезпечують належну дохідну базу бюджету [7, с. 30].

Слід відзначити, що вітчизняна економіка досить тривалий період є залежною від некерованого рівня інфляції, що не дає можливостей для створення умов, які б сприяли забезпеченню високого ступеня довіри до національної грошової одиниці [9, с. 24].

Проведемо оцінку змін рівня інфляції та коефіцієнту монетизації станом за 2019 – 3 квартал 2022 рр., на початок періоду (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка рівня інфляції та монетизації економіки за агрегатом МЗ в Україні на 01.01.2019 – 3 кв. 2022 рр., %

Джерело: складено та розраховано авторами за матеріалами [10, 11]

Як видно з рис. 1, протягом аналізованого періоду 01. 01. 2019 – 3 квартал 2022 рр, зі збільшенням рівня інфляції рівень монетизації теж збільшується та навпаки. Отже, за 3 квартали 2022 року ми можемо спостерігати зв'язок між цими показниками, що чітко показує взаємозв'язок між високим темпом зростання коефіцієнта монетизації та відносно високим темпом річної інфляції.

Як зазначає С. Міщенко: «... починаючи з 2009 року, цей зв'язок дуже важко виявити та охарактеризувати, що обумовлено наявністю на грошово-кредитному ринку значних диспропорцій, які виникли в результаті фінансової кризи. Тому можна припустити, що зв'язок між рівнем монетизації та рівнем інфляції залежить від стадій монетарного та економічного циклу» [5].

Таким чином, що взаємозв'язок процесу управління монетизацією та реалізацією монетарної політики НБУ здійснюється за допомогою показників монетарної бази та грошових агрегатів, а також розробленої антиінфляційної політики та монетарних складових (валютної, процентної).

Наступним кроком доречно буде перейти до аналізу такого монетарного інструменту як облікова ставка, яка несе у собі відображення рівня інфляції та прямо впливає на ціну реальних грошей.

Регулювання процентної політики НБУ визначається Положення «Про процентну політику Національного банку України», яке затверджено Постановою Національного банку України від 26 серпня 2021 року № 90 [42].

Завданням процентної політики НБУ є використання з метою удосконалення засобів і методів здійснення грошово-кредитної політики НБУ в частині визначення НБУ процентних ставок за своїми операціями та індикативного регулювання діяльності банків. За цим Положенням визначено, що з метою реалізації процентної політики встановлює наступні процентні ставки [12]: «облікова ставка НБУ; за інструментами постійного доступу НБУ; за основними операціями НБУ з регулювання ліквідності банків; за іншими інструментами НБУ з регулювання ліквідності банків; за операціями своп процентної ставки НБУ» [12].

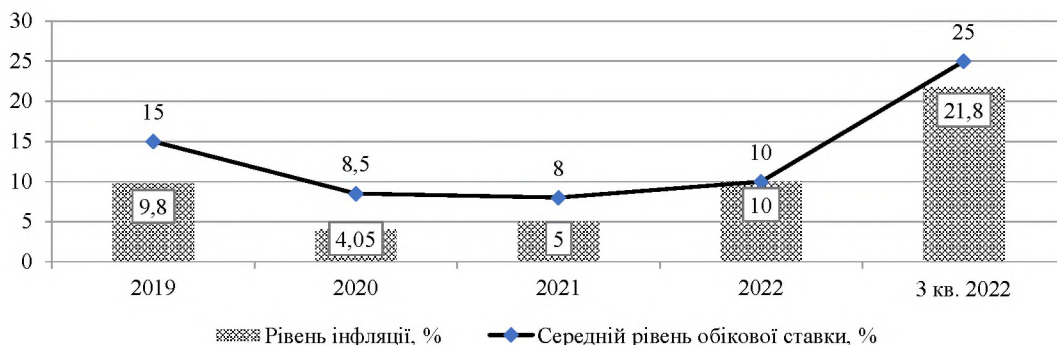
Таким чином, визначення рівня та характеру змін облікової ставки НБУ України залежить від тенденцій економічного процвітання, стану монетарної та фіскальної політик.

При встановленні облікової ставки НБУ враховується встановлений таргет, прогноз та аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища країни.

Якщо проаналізувати зміну облікової ставки НБУ на 01 01 2019 – 3 квартал 2022 рр., то ми можемо побачити не втішну динаміку, яка змінювалась що квартално. Але зазначимо, що НБУ в перші місяці повномасштабного військового вторгнення все ж стримував ставку на рівні 10 %, однак 03 червня 2022 р. НБУ було прийнято рішення збільшити її в 2,5 рази, що було пов'язано в першу чергу стрімким зростанням інфляційних процесів та суттєвим зниженням ВВП. Аналіз змін та взаємозв'язок між обліковою ставкою та інфляцією відображено на рис. 2.

Слід відзначити, що в залежності від розвитку країн світу такий показник як інфляція має багатосторонній характер. До основних показників інфляції відносять індекс інфляції, темп приросту інфляції, «Правило 70» та дефлятор ВВП.

Для регулювання рівня інфляції Центральні банки різних країн світу використовують такий інструмент монетарної політики як облікова ставка. Її використовують з метою координування рівня депозитних та кредитних процентних ставок, які в тому числі впливають на результативність діяльності банків. Як вже зазначалося, інфляція та облікова ставка – це два взаємозв'язаних показники, тому, прояв інфляції впливає на зростання облікової ставки.

Рис. 2. Динаміка рівня інфляції та середньої облікової ставки НБУ на 01.01.2019 – 3 квартал 2022 рр., %

Джерело: систематизовано та розраховано авторами за матеріалами [10,11]

Для підтримки реального сектора економіки звичайною практикою є те, що Центральні банки встановлюють облікову ставку на декілька порядків нижче ніж рівень інфляції.

Наприкінці 2019 р. країни світу зіткнулися з техногенною катастрофою пандемією COVID-19, що вплинуло як на економіки країн, такі на їх соціальну сферу. Результати цієї кризи призвели до скорочення виробництва, зниження доходів та безробіття, що безумовно призвело до зниження такого макроекономічного показника як ВВП та зростання інфляційного навантаження на купівельну спроможність валют.

Як вказує джерело [13]: «... протягом дії перших місяців карантину 2020 р. НБУ тричі ухвалював рішення про зниження облікової ставки. За останні чотири місяці вона була зменшена з 11 % до 6 % річних. Загалом глобальна тенденція чітка: за період пандемії COVID-19 кожний другий Центральний банк знижував свою базову ставку» [13], (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика облікових ставок Центральних банків країн світу за 2020 – вересень 2022 рр., %

Рік	Облікова ставка Центральних банків країн світу, %				
	НБУ	Federal Reserve System	Bank of Japan	(National Bank of Switzerland)	European Central Bank
2020	8	0,25	-0,10	-0,75	0,00
2021	10	0,25	-0,10	-0,75	0,00
Вересень 2022	25	3 – 3,25	-0,10	0,5	з 0,5 - 1,25

Джерело: систематизовано авторами за матеріалами [14]

Отже, наочно бачимо, що впродовж аналізованого періоду такі ЦБ, як Банк Японії, Банк Швейцарії та Європейський центральний банк, включно по кінець 2021 року стримували свої облікові ставки. При цьому, слід звернути увагу на те, що у Японії, Швейцарії, країни які мають рівень дефляції, використовують негативну облікову ставку. Особливістю використання негативної ставки є те, що ЦБ її навмисно занижують для дотримання помірних показників інфляції, що впливає на економічне процвітання цих країн.

Проводячи аналіз формування облікової ставки ФРС США, визначимо, що банки дотримуються механізму визначення ключової ставки меншою ніж інфляція. Аналіз даних засвідчує, що протягом останнього десятиріччя, ФРС дотримувалася стійкої та незмінної політики щодо визначення ключової ставки на рівні 0,25 %, але при зниженні інфляції у 2015 році ФРС знизила цей показник до рівня 0,12 %. Такі коливання аргументовані використанням стимулів до економічного зростання, зниження інфляційних процесів та зменшення дефляційної напруги, яка призводить до протилежного ефекту девальвації валюти та зниженню цін на товари та послуги.

Стосовно дій ЦБ США, можемо спостерігати, що вже починаючи з кінці 2016 р. облікова ставка поступово почала зростати, що було пов'язано перш за все з президентськими виборами, але головним принципом дій є те, що ЦБ США підтримує облікову ставку нижчою за рівень інфляції.

Аналізуючи дії НБУ відносно регулювання облікової ставки можемо зазначити, що з початку 2015 р. НБУ почав проводити потужну банківську реформу та спланував використовувати в регулюванні інфляції такий метод як інфляційне таргетування. З представлених даних бачимо, що НБУ планомірне щорічно (щомісяця) знижував цей показник, який досяг свого історичного мінімуму в червні 2020 р. та повільно зростав протягом 1,5 р. поспіль. Але

повномасштабне військове вторгнення РФ в Україну та проблеми, які були пов'язані з наслідками коронакризи, призвели до зростання витрат у багатьох країнах світу, що спричинило стрімке зростання цін на енергоресурси, та як слід викликало зростання інфляції. Цікавим є те, що в першому кварталі 2022 р. Європейський центральний банк підняв облікову ставку останнім після Банку Англії та Банку ФРС, метою виступало регулювання цін в бік зниження.

З даних таблиці 1, спостерігаємо, що вже у вересні 2022 р. ЦБ Швейцарії, який довго стримував облікову ставку на рівні негативної, вперше за п'ять років збільшив цей показник, а ЄЦБ з нульової ставки встановив показник на рівні 1,25 %.

З вище зазначеного, можна дійти висновку, що впровадження зваженої грошово-кредитної політики Центральних банків країн світу, вдається завдяки ключовим ставкам для регулювання балансу рівня інфляції в межах від 3 % до 5 %. Отже, при дотриманні зваженої монетарної політики ЦБ країн світу через ключову ставку, можуть регулювати пропозицію щодо кредитування реального сектору економіки.

Висновки

Таким чином, можна зробити висновок, що упродовж останніх років облікова ставка залишалася головним інструментом Національного банку України у регулюванні рівня інфляції та забезпечення виконання функцій політичної інфляційного таргетування. Подальша динаміка цього показника залежить від багатьох чинників, однак в першу чергу від безпекової ситуації та термінів завершення військових дій на території України.

Проведення політики інфляційного таргетування шляхом обмеження банківського кредитування та створення умов для накопичення короткострокової депозитної бази дозволило досягнути ефекту стабільності банківської системи та мінімальних ризиків діяльності банків. При цьому, спостерігається політика відмови від потреб кредитного забезпечення економічного зростання. Проте, воєнний стан, вимагає прямого фінансування державного бюджету з боку Національного банку України, що разом із девальвацією національної валюти призводить до збільшення інфляції.

Перспективними напрямками дослідження в цій сфері можуть бути дослідження діяльності Центральних банків світу в умовах воєнних конфліктів з метою вивчення позитивного досвіду для України.

Список використаної літератури

1. Черкашина Т.С. Аналіз взаємозв'язку між інфляцією та безробіттям у висхідних країнах Європейського Союзу / Т.С. Черкашина. Економіка та суспільство. – 2021. – Вип. 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-23>.
2. Зомчак Л.М. Інфляційні процеси України: авторегресійна дистрибутивно-лагова модель / Л.М. Зомчак, А.О. Лапінкова. – Цифрова економіка та економічна безпека. – 2022. – Вип. 1 (01). – С. 50-55. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.1-8>.
3. Шелудько С. А. Емпіричні ознаки домінування немонетарних чинників у інфляційних процесах в Україні / С.А. Шелудько. – Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2021. – Вип. № 7-8 (284-285). – С. 62-68. DOI: [10.32680/2409-9260-2021-7-8-284-285-62-68](https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-7-8-284-285-62-68).
4. Заволока Ю. М. Інфляційні процеси як наслідок глобалізації світової економіки / Ю.М. Заволока, М.В. Сідненко, А.В. Івко. – Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – № 5. – С. 33-39. DOI: [10.32702/2306-6814.2021.5.33](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.5.33).
5. Міщенко С. Економічна сутність процесу монетизації та його роль у забезпеченні розвитку економіки та стабільності фінансової системи / С. Міщенко. – Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. – 2015. – Вип. 10(175). – С. 40-45. URL: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/175_7.pdf (дата звернення: 15.11.2022).
6. Нікіфоров П.О., Краус Н. М., Краус К.М. Регулювання грошового ринку інструментами монетарної політики / П.О. Нікіфоров, Н.М. Краус, К.М. Краус – European scientific journal of Economic and Financial innovation. – 2022. – № 2(10). – С. 77-90. DOI: <https://doi.org/10.32750/2022-0207>.
7. Дзюблюк О. Ефективність режиму інфляційного таргетування як основи монетарної політики в умовах кризових явищ в економіці / О. Дзюблюк. – Вісник економіки. – 2021. – Вип. 3. – С. 20-40. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.03.020>.
8. Шаров О. Міжнародний досвід монетарної політики під час війни: уроки для України / О. Шаров. – Міжнародний Європейський журнал. – 2022. – Т. 21. – № 2 (81). – С. 175-189.
9. Заволока Ю.М., Трубнік Т.Є., Поплюйко Я.В. Ефективність інструментів монетарної політики НБУ в умовах макроекономічної нестабільності / Ю.М. Заволока, Т.Є. Трубнік, Я.В. Поплюйко. – Економіка та держава. – 2022. – № 5. – С. 22-28. DOI: [10.32702/2306-6806.2022.3.22](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.3.22).
10. Грошово-кредитної статистики України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#1ms>. (дата звернення: 15.11.2022)
11. Статистика рівня інфляції. Бюро статистики: веб-сайт URL: <https://www.statbureau.org/ru> (дата звернення: 15.11.2022).
12. Про процентну політику Національного банку України; положення, затверджено Постановою Національного банку України від 26 серпня 2021 року № 90. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/26082021_90.pdf?v=4 (дата звернення: 15.11.2022).

13. Як змінювалися процентні ставки центральних банків світу від початку Covid-19? URL: https://expla.bank.gov.ua/expla/news_0163.html (дата звернення: 25.11.2022).

14. Біржевий портал № 1. URL: <https://take-profit.org/statistics/interest-rate/switzerland/> (дата звернення: 25.11.2022).

References

1. Cherkashyna T.S. Analiz vzayemozv'yazku mizh inflyatsiyeyu ta bezrobittiam u vyskhidnykh krainakh Yevropeys'koho Soyuzu / T.S. Cherkashyna. *Ekonomika ta suspil'stvo*. – 2021. – Vyp. 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-23>.

2. Zomchak L.M. Inflyatsiyni protsesy Ukrainy: avtorehresiyna dystributyvno-lahova model' / L.M. Zomchak, A.O. Lapinkova. – *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. – 2022. – Vyp. 1 (01). – S. 50-55. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.1-8>.

3. Shelud'ko S. A. Empyrichni oznaky dominuvannya nemonetarnykh chynnykiv u inflyatsiynykh protsesakh v Ukraini / S.A. Shelud'ko. – *Naukovyy visnyk Odes'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu*. – 2021. – Vyp. № 7-8 (284-285). – S. 62-68. DOI: [10.32680/2409-9260-2021-7-8-284-285-62-68](https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-7-8-284-285-62-68).

4. Zavoloka Yu.M. Inflationary processes as a consequence of globalization of the world economy / Yu.M. Zavoloka, M.V. Sidenko, A.V. Ivko – *Investments: practice and experience*. – 2021. – No. 5. – P. 33-39. DOI: [10.32702/2306-6814.2021.5.33](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.5.33).

5. Mishchenko S. Ekonomichna sutnist' protsesu monetyzatsiyi ta yoho rol' u zabezpechenni rozvytku ekonomiky ta stabil'nosti finansovoyi systemy / S. Mishchenko. – *Visnyk Kyivsk'oho natsional'noho universytetu im. T. Shevchenka*, – 2015. – Vyp. 10(175). – S. 40-45. URL: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/175_7.pdf (data zvernennya: 15.11.2022).

6. Nikiforov P.O., Kraus N. M., Kraus K.M. Rehulyuvannya hroshovoho rynku instrumentamy monetarnoyi polityky / P.O. Nikiforov, N.M. Kraus, K.M. Kraus – *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. – 2022. – № 2(10). – S. 77-90. DOI: <http://doi.org/10.32750/2022-0207>.

7. Dzyublyuk O. Efektyvnist' rezhymu inflyatsiynoho tarhetuvannya yak osnovy monetarnoyi polityky v umovakh kryzovykh yavysch v ekonomitsi / O. Dzyublyuk. – *Visnyk ekonomiky*. – 2021. – Vyp. 3. – S. 20-40. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.03.020>.

8. Shcharov O. Mizhnarodnyy dosvid monetarnoyi polityky pid chas viyny: uroky dlya Ukrainy / O. Sharov. – *Mizhnarodnyy Yevropeys'kyy zhurnal*. – 2022. – T. 21. – № 2 (81). – S. 175-189.

9. Zavoloka YU.M., Trubnik T.YE., Poplyuyko YA.V. Efektyvnist' instrumentiv monetarnoyi polityky NBU v umovakh makroekonomichnoyi nestabil'nosti / YU.M. Zavoloka, T.YE. Trubnik, YA.V. Poplyuyko. – *Ekonomika ta derzhava*. – 2022. – № 5. – S. 22-28. DOI: [10.32702/2306-6806.2022.3.22](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.3.22).

10. Hroshovo-kredytnoyi statystyky Ukrainy. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#1ms>. (data zvernennya: 15.11.2022).

11. Statystyka rivnya inflyatsiyi. Byuro statystyky: veb-sayt. URL: <https://www.statbureau.org/ru> (data zvernennya: 15.11.2022).

12. Pro protsentnu polityku Natsional'noho banku Ukrainy; polozhennya, zatverdzheno Postanovoyu Natsional'noho banku Ukrainy vid 26 serpnya 2021 roku № 90. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/26082021_90.pdf?v=4 (data zvernennya: 15.11.2022).

13. Yak zminyuvayetsya protsentni stavky tsentral'nykh bankiv svitu vid pochatku Covid-19? URL: https://expla.bank.gov.ua/expla/news_0163.html (data zvernennya: 25.11.2022).

14. Birzhevyy portal № 1. URL: <https://take-profit.org/statistics/interest-rate/switzerland/> (data zvernennya: 25.11.2022).